

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΗ ΣΚΙΠΗ

Ἔχω ἐμπρὸς μου ὄλα τὰ ἔργα τοῦ Σκίπη, πού ἐτύπωσε ὡς τὰ τώρα 13 βιβλία, ἂν ἀγαπᾶτε. Πιάνω στὰ χέρι μου τὸ πρῶτο ὡς τὸ τελερταῖο «Τραγούδια τῆς Ὁρφανῆς» καὶ «Τσιγγανόθειοι.» Ὅλα ἀπτὰ τὰ ἔργα του εἶναι μιὰ μεγάλη συμφωνία γεμάτη αἴσθημα, σκέψη, χαρά, πόνο καὶ ἀγάπη, ἕνας καταρράχτης εἰκόνων κ' ἕνας καθρέφτης ὁμορφιάς. Θεοί, ἄνθρωποι, φαντάσματα ἔρχονται μέσα στὸ τεχνικώτερο περιβάλλον, πλισμένο ἀπὸ τὴν «πλούσια φαντασία» τοῦ ποιητῆ νὰ μᾶς χαρίσῃνε κάτι βαθὺ καὶ ἀδιαχάραχτο ἀπ' τὴν ἰδεατὴ τους ὑπαρξῆ πού γίνεται τὶς περισσότερες φορὲς τόσο πραγματική.

Κ' ἔτσι ἄθελα μοῦ ἦρθε ἡ σκέψη πὼς ἂν ὁ Σκίπη, ὄλη ἀπρτὴ τὴν ἐργασία τὴν ἐφανέρωνε γαλλικά, δὲ θᾶχε μέρος πού νὰ βάλῃ τὶς τιμὲς καὶ τὴ δόξα. Γιὰ ὅσους δὲν παρακολουθοῦνε καὶ δὲν ξέρουνε τί γίνεται στὰ λογοτεχνικά, τοὺς λέμε πὼς ὄλοι ὅσοι ἀκούγονται ὡς μεγάλοι ποιητές, Μαίτερλιγκ, Βερμαρέν, Ἀνρι ντέ, Ρενιέ, πάνου κάτου δὲν ἔδειξαν περισσότερη ἐργασία ἀπὸ τὸ δικό μας ποιητῆ, πού εἶναι, χωρὶς μασημένα λόγια, μεγάλος ὅσο καὶ κεῖνοι. Ἀκουσα μὲ τ' ἀπρτιά μου γνώμη γάλλων ποιητῶν γιὰ τὴν 7η ραφωδία τοῦ «Ἀπέθαντου», μεταφρασμένη γαλλικά καὶ σὲ χειρόγραφο, ἀπρτὸ τὸ μεγαλόπνοο ποῖημα τοῦ Σκίπη. Ὁ ποιητῆς Paul Fort λόγου χάρη εἶπε πὼς εἶναι θεῖο ποῖημα ὅπως τὰ καλύτερα ποιήματα τῶν μεγάλων ἀγγλων λυρικών, ὁ νέος φιλόσοφος George Batault πρόσσεσε : πανόμορφο ὅπως ὁ Βιργίλιος. Γιὰ τὴν «Ἀγία Βαρβάρα» του μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό μιλήσανε.

Ἐγὼ βέβαια δὲν εἶμαι κριτικός, οὔτε κριτικὴ κατιπιάνουμαι νὰ κάνω· εἶμαι ἕνα ἀπλὸς ἀναγνώστης καὶ ξέρω νὰ διαβάζω ἔργα γραμμένα στὴ γλώσσα μου, ἂν κ' ἔχω τὴν ἰδέα πὼς κριτικούς ἐμεῖς δὲν ἔχουμε δυστυχῶς. Ὁ κριτικός γιὰ νὰ εἶναι ἀμερόληπτος δὲν πρέπει νὰ γράφῃ οὔτε ποιήματα, οὔτε ρομάντζο, οὔτε δράματα.

Ὅλοι ὅσοι ἔκριναν τὸ Σκίπη ὡς τὰ τώρα γράφουν ἀπ' ὄλ' ἀπρτιά, καὶ μετριώτατα μάλιστα· ὥστε μπορεῖ νὰ φανταστῆ κανεὶς ἂν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐκφραστοῦν γιὰ ἕνα τέτιο ποιητῆ πού ἔπρεπε νὰ εἶναι καύχημα ὄχι τῆς Ἑλλάδας ἀλλὰ τοῦ Ἑθνους ὁλόκληρου, πού ἀνέβηκε στὴν περιωπὴ ἀπρτὴ τόσο νέος, ἀλήθεια, ἀφοῦ μόλις εἶναι 29 χρονῶν ἀκόμα.

Ἴσως ἔχει κ' ἐλαττώματα : Ἐνα ἀπ' ἀπρτὰ εἶναι κ' ἡ μεγάλη **ἀλαζονεία** του πού σὲ κάθε περίστασι μᾶς τὴ φανερώνει· εἶναι ὅμως ἐλάττωμα πού συμπαθιέται σ' ἕναν ποιητῆ.

Πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ἢ μπακαλόψυχος ἢ ἐκφυλὸς ἢ κακεντρεχὴς ἢ βλάκας, γιὰ νὰ μὴν ἀναγνωρῆσῃ τὸ γιγάντιο οἰκοδόμημα πού ἔστησε ἕνας ἄνθρωπος, **μόνος**, ἀπάνω στὰ νιάτα του, ἀνάμεσα ἀπὸ πόλεμο σατυνικὸ ἐναντίο του ἀπὸ μέρος πρῶτα τῶν καθαρεβουσιάνων, κ' ἕστερα καὶ πολλῶν δημοτικιστῶν πού τὸν ἐπολέμησαν, ἄλλοι στὰ κρυφά, ἄλλοι στὰ φανερά, ἄλλοι παρωδῶντας τοὺς στίχους του, ἄλλοι μὲ βρισιὲς βάνουσαι καὶ πρόστυχες καὶ ἄλλοι μὲ ἀνώνυμα γράμματα πού ἔχει ὁ ποιητῆς στὴν κατοχὴ του. Μὰ κ' οἱ σκκοφάντες τῆς ζωῆς του τῆς πολύτιμης πόσοι δὲν εἶναι ; Φτάνει νὰ σᾶς ἱστορήσω ἕνα γεγονὸς πού μᾶς διηγῆθηκε τὸ περασμένο καλοκαίρι ὁ κ. Σπῆρος Παππᾶς στὴν «Closerie des Lilas.»

Ὅταν τελερταῖα ὁ Σκίπη, κινημένος ἀπὸ ἐβγενικὰ νοσταλγία καὶ γιὰ νὰ ξεκουραστῆ ἀπὸ τόσους κόπους διανοητικούς, κατέβηκε στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ δεῖ τὴν οἰκογένειά του, τοὺς φίλους του, τὴν πατρίδα, ἕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια πού εἶχε στὴν ξενιτιά, κάποιος γνωστὸς λόγιος, πού ἀποσιωποῦμε ἀπὸ σεβασμὸ στὸν ἑαυτό μας, τὸνομά του, στὸ κωφενεῖο τοῦ Ζαχαράτου, ὅπου εὐρίσκονταν ὁ κ. Μ. Τσιριμῶκος, ὁ μακροτίτης Γιαννέπουλος καὶ ὁ κ. Σπ. Παππᾶς, τοὺς ζύγωσε καὶ τοὺς εἶπε σὲ μυστηριώδικο τόνο, τί νομίζετε ; Πὼς τὸ Σκίπη τὸν ἐξορίσανε ἀπ' τὴ Γαλλία !!! Ἐδῶ πάλι στέλνουνε ἀνώνυμα γράμματα καὶ γράφουνε, τί νομίζετε ; Πὼς τὸ Σκίπη τὸν ἐξορίσανε ἀπ' τὴν Ἑλλάδα !!!

Μὲ τέτοια αἰσχρὰ καὶ ἄτιμα μέσα τὸν ἐπολέμησαν κάθε στιγμὴ, ὅμως ἀπρτὸς ὑπέροχος, σχεδὸν χωρὶς νὰ παραπενοῖῃ, ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀπάντησή του ἐπροτίμησε τὴν ἀπάντησι τῶν ἔργων, στέλνοντας ἑλληνοπρεπέστατα καὶ σ' ἀπρτοὺς τοὺς ὑβριστῆς του τὰ ὄραῖα του βιβλία, καὶ δίνοντας τὸ μεγαλύτερο παράδειγμα στοὺς νέους, πού ἔχουν ἕνα μεγάλο σκοπὸ στὴ ζωὴ τους, πὼς πρέπει νὰ ἐργάζονται μὲ ἀφρτυπάρνησι, μὲ θάρρος, μὲ ἡρωϊσμό, ὅπως ἀπρτὸς πού ἔκανε τὴ ζωὴ του ὄλη ἕνα τραγῶδι, ἕνα ἀριστούργημα.

Μὲ τὰ λίγα μου ἀπρτὰ λόγια δὲ γύρεψα νὰ κάνω ἀνάλυσι τῆς ἐργασίας του.

Ἀπρτὸ σήμερα ἢ ἄβριο θὰ βρεθοῦνε πολλοὶ νὰ τὸ κάνουν. Γύρεψα μονάχι νὰ πῶ σ' ἀπρτοὺς πού καμιώνονται τοὺς ἀδιάφορους, τοὺς κουτοὺς, καὶ τοὺς σοφιστῆς ἐμπρὸς στὸ ἔργο του, πὼς τοὺς νοιώσαμε ἐπιτέλους καὶ θὰ κάνουν καλὰ νὰ μὴ βγάλουνε ποτὲ τὴ φαρισαϊκὴ τους χλιμίδα. Ὅσο γιὰ τὸ Σκίπη, ἀρκετοὶ εἶναι γιὰ σήμερα οἱ ἀντίθετοι ἀπ' ἀπρτοὺς πού τὸν θαυμάζουνε καὶ τὸν παρακολουθοῦνε μὲ πραγματικὴ ἀφοσίωσι στὸ μοναδικὸ ξετίλιγμά του.

Παρίσι Νεέβρη, 910.

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΡΒΟΓΑΝΗΣ